

EKSAMEN

Emnekode: SFB 10411	Emne: Finansregnskap med analyse
Dato: 3. januar 2014	Eksamenstid: kl. 09.00 til kl. 13.00
Hjelpemidler: Kalkulator Lovsamling utlevert på forelesning Revisors håndbok Skattelovssamling Norges Lover Andre lovsamlinger Studentene er ikke avhengig av å ha revisors håndbok eller skattelovssamling. Det er tilstrekkelig med lovsamling levert ut på forelesning Vedlegg til eksamen: <ul style="list-style-type: none"> • Case teksten til 1. og 2. innlevering • Løsningsforslag postering av bilag • Løsningsforslag årsavslutning	Faglærer: Asbjørn O. Pedersen
Eksamensoppgaven: Oppgavesettet består av 5 sider inklusiv denne forsiden + vedlegg til oppgave 3 (2 kopier) + case med løsningsforslag (posterings og årsavslutning). Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene. Oppgavesettet består av 5 oppgaver. Alle oppgavene skal besvares. Hvor mye oppgavene teller ved sensurering er angitt med prosent bak hver oppgave.	
Sensurdato: 24. januar 2014 Karakterene er tilgjengelige for studenter på studentweb senest 2 virkedager etter oppgitt sensurfrist. Følg instruksjoner gitt på: www.hiof.no/studentweb	

Oppgave 1, 2, 3 og 4 har direkte eller indirekte med casen å gjøre, og teller til sammen 75 %.

Når du blir bedt om å vise beregninger, er det ikke tilstrekkelig kun å vise til caseløsningen. Beregninger og kommentarer skal føres inn i selve eksamensbesvarelsen.

Oppgave 1 (teller 10 %)

Bilag 3 (ligger allerede i det ferdige regnskapet som du har fått utlevert på eksamen) gjelder lønnsutbetaling for desember.

Lønnsutbetaling for desember:

Brutto lønn	450 000
Utbetalt feriepenger	15 000
Sum	465 000
Forskuddstrekk	60 000
Netto utbetalt	405 000

De utbetalte feriepengene gjelder en deltidsansatt som sluttet i desember måned.

Arbeidsgiveravgiften på de utbetalte feriepengene skal betales til Skatteoppkreveren 15. januar 2012. Arbeidsgiveravgift på de utbetalte feriepengene er beregnet og kostnadsført tidligere.

Lønnsutbetalingen ble belastet kassekredittkontoen 10. desember 2011. Samtidig er forskuddstrekk blitt overført fra kassekredittkontoen til konto for trekkinnskudd (1950).

Bedriften la følgende satser til grunn ved denne posteringen:

Arbeidsgiveravgift	14,1 %
Feriepenger	12,0 %

Satsen for feriepenger endres nå til 10,2 %.

- Hvordan vil dette påvirke driftsresultat?
- Hvorfor plikter bedriften å holde skattetrekket på egen bankkonto?
- Hvem har rett på 12 % feriepenger, og hvem får 10,2 % feriepenger?

Oppgave 2 (teller 20 %)

- a) Vis hvordan bedriften har beregnet følgende nøkkeltall per 31.12.2011:
- Egenkapitalandel (31,7 %)
  - Arbeidskapital (kr 562 789)
  - Finansieringsgrad 1 (0,86)
  - Finansieringsgrad 2 (1,19)
- b) Hvilke krav stiller vi til nøkkeltallene, og hva forteller disse?
- c) Gi en vurdering av bedriftens lønnsomhet for 2011.

Oppgave 3 (teller 20 %)

Nedenfor følger balanse per 31.12.2012 og 2011 samt resultatregnskap for 2012 for Asbjørns Handel AS. Du blir bedt om å utarbeide en kontantstrømoppstilling for 2012 på grunnlag av regnskapet og de tilleggsopplysningene som er gitt.

Du er nettopp blitt ansatt i selskapet, og daglig leder ber deg om å utarbeide kontantstrømoppstilling etter den direkte metoden. Netto kontantstrømmer for investerings- og finansieringsaktiviteter er allerede fylt ut. Bruk vedlegget.

Du skal levere inn 2 – to – like eksemplarer. Nødvendige beregninger fører du inn på svararket med gjennomslag.

Alle beløp er i hele tusen kroner.

Resultatregnskap	2012
Varesalg	7.620
Gevinst ved salg av bil	10
Varekostnad	- 5.780
Lønn og arbeidsgiveravgift	- 800
Avskrivning bygninger	- 20
Avskrivning inventar og biler	- 90
Andre innkjøps- og salgskostnader	- 680
Driftsresultat	260
Aksjeutbytte	4
Rentekostnader	- 64
Resultat av finansposter	- 60
Resultat før skattekostnad	200
Skattekostnad	- 70
Årsresultat	130
Disponert:	
Avsatt til utbytte	60
Avsatt til annen egenkapital	70

Balanse	2012	2011
<i>Eiendeler</i>		
Bygninger	980	1.000
Inventar og biler	440	360
Varebeholdning	760	600
Kundefordringer	720	700
Aksjer	40	40
Kontanter og bankinnskudd	100	80
Sum eiendeler	3.040	2.780
<i>Egenkapital og gjeld</i>		
Aksjekapital	800	600
Overkursfond	20	0
Annen egenkapital	540	470
Utsatt skatt	60	40
Pantegjeld	450	500
Kassekreditt	220	190
Leverandørgjeld	760	720
Betalbar skatt	50	140
Avsatt utbytte	60	60
Påløpt feriepenger, arb.g.avg.etc.	80	60
Sum egenkapital og gjeld	3.040	2.780

Oppgave 4 (teller 25 %)

Ved avslutningen av regnskapet fikk du følgende opplysninger om varige driftsmidler:

	Forretnings- eiendom	Biler	Inventar	Kontor- maskiner
Kostpris 1.1.11 (opprinnelig verdi)	4 000 000	800 000	300 000	200 000
Samlede av- og nedskrivninger per 1.1.11	1 600 000	360 000	75 000	92 000
Anskaffelser <u>før</u> desember 2011		200 000	10 000	
Foreløpig saldobalanse	2 400 000	640 000	235 000	108 000
Avskrivningsprosent per år	2	12,5	10	25
Estimert levetid	50 år	8 år	10 år	4 år

Avskrivningene regnes i prosent av kostpris (anskaffelsesverdi).

Om biler fikk du opplyst følgende:

I slutten av juni ble det solgt en bil for kr 36 000. Denne bilen hadde en opprinnelig anskaffelsesverdi på kr 160 000 og var 1.1.2011 avskrevet med i alt kr 120 000. Samtidig ble det anskaffet en ny bil for kr 200 000. Se oppstillingen ovenfor.

Vi endrer nå forutsetningene. Bilen ble solgt for kr 40 000, og ny bil ble anskaffet for kr 250 000.

- Hva blir bokført verdi på biler per 31.12.2011 med de nye opplysningene?
- Hva blir gevinst på salg av bil med de nye forutsetningene?
- Hvordan vil de nye forutsetningene påvirke driftsresultat?

Oppgave 5 (teller 25 %)

Advokatfirmaet Snydenstrup og Luresen AS har i 2012 brukt ledige midler til å investere i kortsiktige børsnoterte aksjer.

I løpet av 2012 har firmaet foretatt følgende investeringer:

Dato	Antall aksjer	Selskap	Kjøpskurs per aksje	Kostpris totalt
10.1	500	Fred Olsen Energy	210,00	105 000
12.2	800	Seadrill	230,00	184 000
15.3	300	Fred Olsen Energy	225,00	67 500
20.3	1 000	Gjensidige	70,00	70 000

Kurtasje er inkludert i kostpris.

I oktober 2012 solgte de spekulasjonsglade advokatene 600 aksjer i Fred Olsen Energy for kr 156 000 netto, dvs. etter at megleren hadde trukket fra kurtasje. Merk at aksjene i Fred Olsen Energy ble kjøpt i to omganger, nemlig 10. januar og 15. mars.

Advokatfirmaet tilordner anskaffelseskost etter FIFO-metoden, jf. rskl. § 5-5.

- Beregn gevinst eller tap for de solgte aksjene.

Aksjekursene (per aksje) per 31.12.2012:

Fred Olsen Energy	245,00
Gjensidige	80,00
Seadrill	200,00

- Ved årsoppgjøret for 2012 ønsker firmaet å verdsette aksjebeholdningen til virkelig verdi. Vis hvordan aksjene skal verdsettes per 31.12.2012.
- Hvordan har firmaets engasjement i aksjemarkedet påvirket resultatregnskapet for 2012?

Vedlegg til oppgave 3 - Den direkte metoden Kandidatnr.:

<i>Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter</i>		
1	Innbetalinger fra salg av varer og tjenester	
2	Innbetalinger knyttet til royalty, kommisjoner o.l.	
3	Utbetalinger for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk	
4	Utbetalinger til ansatte, arbeidsgiveravgift, skattetrekk mv.	
5	Innbetalinger av utbytte	
6	Innbetalinger av renter	
7	Utbetalinger av renter	
8	Utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	
9	Innbetalinger ved salg av verdipapirer for kortsiktige handelsformål	
10	Utbetalinger ved kjøp av verdipapirer for kortsiktige handelsformål	
11	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	
<i>Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter</i>		
27	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	60
28	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-220
29	Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre selskaper	
30	Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre selskaper	
31	Innbetalinger ved salg av andre investeringer	
32	Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	
33	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-160
<i>Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter</i>		
34	Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	
35	Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld	
36	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-50
37	Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld	
38	Netto endring i kassekreditt	30
39	Innbetalinger av egenkapital	220
40	Tilbakebetalinger av egenkapital	
41	Utbetalinger av utbytte/privatuttak	-60
42	Innbetalinger av aksjonærbidrag	
43	Innbetalinger av konsernbidrag	
44	Utbetalinger av konsernbidrag	
45	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	140
46	Virkning av valutakursendringer på kontanter o.l.	
47	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (sum 11+33+45+46)	
48	Beholdning av kontanter o.l. ved periodens begynnelse	80
49	Beholdning av kontanter o.l. ved periodens slutt (sum 47 + 48)	

BALANSE PER 31.12.	2011	2010	2009
<i>EIENDELER</i>			
<i>Varige driftsmidler</i>			
Forretningseiendom	2 523 000	2 400 000	2 440 000
Biler, inventar, ktr.-maskiner etc	817 500	773 000	850 000
Sum anleggsmidler	3 340 500	3 173 000	3 290 000
<i>Omløpsmidler</i>			
Varebeholdning	1 278 000	1 425 000	1 300 000
Kundefordringer	1 447 200	1 315 600	1 138 900
Andre fordringer	35 000	10 000	
Kortsiktige aksjer	258 700		60 000
Kontanter og bankinnskudd	505 500	412 600	198 050
Sum omløpsmidler	3 524 400	3 163 200	2 696 950
SUM EIENDELER	6 864 900	6 336 200	5 986 950
<i>EGENKAPITAL OG GJELD</i>			
<i>Egenkapital</i>			
Aksjekapital	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Annen egenkapital	1 178 289	822 550	804 439
Sum egenkapital	2 178 289	1 822 550	1 804 439

Gjeld

Utsatt skatt	50 000	85 000	60 000
Sum avsetning for forpliktelser	50 000	85 000	60 000
Banklån	1 675 000	1 750 000	1 605 000
Sum annen langsiktig gjeld	1 675 000	1 750 000	1 605 000
Kassekreditt (limit 1 000 000)		504 398	558 231
Leverandørgjeld	907 550	860 400	885 100
Betalbar skatt	320 000	21 000	
Skyldig offentlige avgifter	693 861	596 752	533 580
Utbytte	400 000	100 000	
Annen kortsiktig gjeld	640 200	596 100	540 600
Sum kortsiktig gjeld	2 961 611	2 678 650	2 517 511
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	6 864 900	6 336 200	5 986 950

Case i finansregnskap med analyse

Du har nå fått casen som skal brukes ved innlevering høsten 2012 og våren 2013. Første innlevering er den 29. oktober kl. 12.00 i resepsjonen. Dato for våren 2013 vil bli oppgitt ved studiestart i januar 2013.

Casen er obligatorisk og må være bestått for å kunne gå opp til eksamen.

Den delen av casen som skal leveres inn innen den 29. oktober er at dere skal postere bilagene fra 1 til 16 (punkt 1 på side 3), som ennå ikke er bokført. Resterende del av casen venter dere med til innleveringen våren 2013.

Innlevering skjer ute i resepsjonen/sentralbordet. Alle som har deltatt i gruppen skal signere på et eget vedlegg (forside) som legges ved, samt at hver enkelt skal fylle ut et egenerklæringsskjema.

Casen er eksamensrelevant.

Casen skal løses i grupper (helst 6).

Det er ikke lov å samarbeide på tvers av gruppene. Oppdages dette vil man måtte levere inn nytt case.

Husk at dere også skal fylle ut forside + egenerklæringsskjema.

Oppgaven (casen) består av to selvstendige deler:

Del 1: Årsoppgjør med analyse

Del 2: Kontantstrømoppstilling

Casen vil danne utgangspunkt for 50 % - 75 % av en 4 timer skriftlig individuell eksamen i faget.

Materialet består av **15 sider**. I tillegg kommer følgende vedlegg:

1. Til del 1: Den foreløpige saldobalansen per 31.12.2011 (med plass til posteringer og årsoppgjør).
2. Til del 2: Regnskapstallene til oppgaven og skjemaer for kontantstrømoppstilling. Du velger selv metode.

Dessverre ser det ikke ut til å være mulig å unngå trykkfeil. Dersom vi underveis oppdager feil av betydning, vil det bli informert om dette på Fronter – og om mulig i forelesningene. Eventuelle endringer vil fremgå av oppstillingen nedenfor.

Dersom du av en eller annen grunn finner tallmaterialet eller oppgaveteksten ufullstendig, skal du ta dine egne forutsetninger og notere deg disse. Forutsetninger må selvfølgelig ikke være i strid med de opplysninger som er gitt i oppgaveteksten eller gjeldende lover og regler.

Det anbefales at du jobber skikkelig med casen, men det er samtidig viktig at du også arbeider med mer tradisjonell oppgaveløsning i faget. Til eksamen vil oppgaver som ikke har direkte tilknytning til casen, telle 25 % - 50 %.

Det får neppe dramatiske følger til eksamen dersom besvarelsen din skulle ha mindre mangler eller "feil". Spørsmålene og problemstillingene til eksamen tar sikte på å teste forståelsen av fagområdet. Det vil i begrenset grad være slik at du kan plukke svarene rett ut fra caseløsningen. Enkelte spørsmål kan dessuten være av en slik karakter at de vil være ganske uavhengige av casen og caseløsningen.

Del 1 Årsoppgjør med analyse

Den innleverte løsningen skal omfatte:

1. Posteringene 1 – 16.
2. Tabellarisk løsning på grunnlag av opplysningene A – I.
3. Alle relevante beregninger i forbindelse med den tabellariske løsningen.
4. Resultatregnskap for 2011 og 2010 stilt opp etter regnskapslovens bestemmelser.
5. Balanse per 31.12.2011 og 31.12.2010 stilt opp etter regnskapslovens bestemmelser.
6. De referanser (lovhenvisninger, henvisninger til NRS etc.) som du har brukt ved løsningen av casen.

And here we go.....

AS Farmann er en handelsbedrift, den har ca. 20 heltids- og deltidsansatte og ligger i Vestfold.

For nyinvesteringer beregnes de regnskapsmessige avskrivningene fra og med anskaffelses-måneden, avrundet til **hele** måneder. Anskaffelser i slutten av en måned blir derfor ikke avskrevet for den måneden kjøpet finner sted. Tilsvarende beregnes avskrivningene for driftsmidler som utranteres (selges).

Bedriften legger følgende prosentsatser til grunn:

Merverdiavgift	25
Arbeidsgiveravgift	14,1
Feriepenger	12

Det er utarbeidet foreløpig saldobalanse per 31.12.2011 (se vedlegg). Du skal bygge videre på denne og foreta årsoppgjør for 2011.

På grunnlag av det tilgjengelige tallmaterialet ønsker ledelsen en mest mulig fullstendig analyse av likviditet, finansiering, soliditet og lønnsomhet etc. for den aktuelle perioden. Man ønsker både en analyse av dagens situasjon samt utviklingen for årene 2010 og 2011.

KOMMENTARER TIL DEN FORELØPIGE SALDOBALANSEN PER 31.12.2011 OG LITT GENERELT OM DE PRINSIPPER OG PRAKSIS SOM BEDRIFTEN FØLGER:

- 1 Avskrivninger regnes for hele måneder, avrundet til nærmeste hele måned.
- 2 Når det gjelder den oppførte varebeholdningen, er dette beholdningen per 1. januar 2011.
- 3 Arbeidsgiveravgift og feriepenger avsettes ved hver lønnsutbetaling. Trukket skatt overføres samtidig til egen bankkonto (konto 1950) fra konto 2380.
- 4 Skyldig og påløpt arbeidsgiveravgift og påløpte feriepenger på arbeidsgiveravgift er à jour for all lønn som er registrert i regnskapet per 31.12.11. Lønnsutbetalingen for desember er så langt ikke bokført.
- 5 Kontanrabatter ved kjøp og salg av varer registreres på betalingstidspunktet. Slike rabatter blir kreditert/debitert respektive kjøps- og salgskontoer.

Bilag som ikke er blitt bokført per 31.12.11

Dette er dels bilag som har kommet inn helt i slutten av året, dels bilag som av ulike årsaker er blitt liggende. Ingen av disse bilagene er med andre ord med i den foreløpige saldobalansen (se vedlegg). Du må derfor bokføre disse bilagene og utarbeide ny saldobalanse per 31.12.11 der disse bilagene er med. Det kan være bilag som krever periodiseringer. Eventuelle periodiseringer bør du ta i forbindelse med årsoppgjøret.

Dersom det ikke er sagt noe annet, skjer inn- og utbetalinger over konto for kassekreditt.

Hvis du har behov for det, kan du opprette nye kontoer.

Du skal bokføre følgende transaksjoner som er nummerert fra 1 til 16. Du posterer bilagene i den rekkefølgen som er angitt.

- 1 Inngående faktura datert 1.12. fra IT-EXPERTEN AS for datautstyr levert samme dag.

Datautstyr (kontormaskiner)	48 000
Merverdiavgift	12 000
SUM	<u>60 000</u>

Forfall 21.12.2011

Utstyret skal aktiveres som kontormaskiner. Før fakturaen som leverandørgjeld. Utstyret ble tatt i bruk umiddelbart.

- 2 Faktura på kr 42 000 datert 1.12.2011 fra Tryg for forsikring for perioden 1.12.2011 til 31.5.2012. Forfall 20.12.2011. Før fakturaen som leverandørgjeld. Det er ikke merverdiavgift på forsikringer.

3 **Lønnsutbetaling for desember:**

Brutto lønn	450 000
+ Utbetalt feriepenger	<u>15 000</u>
= Sum	465 000
– Forskuddstrekk	<u>60 000</u>
= Netto utbetalt	<u>405 000</u>

De utbetalte feriepengene gjelder en deltidsansatt som sluttet i desember måned.

Arbeidsgiveravgiften på de utbetalte feriepengene skal betales til

Skatteoppkreveren 15. januar 2012. Arbeidsgiveravgift på de utbetalte feriepengene er beregnet og kostnadsført tidligere.

Lønnsutbetalingen ble belastet kassekredittkontoen 10. desember 2011. Samtidig er forskuddstrekk blitt overført fra kassekredittkontoen til konto for trekkinnskudd (1950).

- 4 Overført kr 60 000 til IT-EXPERTEN til dekning av faktura med forfall 21.12. Beløpet er blitt belastet kassekredittkontoen på forfallsdagen.
- 5 Det ble kjøpt 500 aksjer i Telenor til en kurs på kr 99,60 per aksje. Sluttseddel fra megleren ser slik ut:

500 aksjer i Telenor	49 800
+ Kurtasje	<u>200</u>
= Totalt	<u>50 000</u>

Aksjene ble betalt 10.12.2011. Beløpet er belastet kassekredittkontoen (2380).

- 6 Utgående faktura datert 28.12.11 til Bertram Slåpen ANS for varer levert samme dag.

Varer	36 000
Merverdiavgift	<u>9 000</u>
Sum	<u>45 000</u>

Per 20 dager netto.

- 7 Fraktnota (regning) datert 29.12. vedrørende varer kjøpt i desember.

Frakt	2 000
Merverdiavgift	<u>500</u>
	<u>2 500</u>

Per 10 dager.

Føres som leverandørgjeld.

- 8 Bankgiro 29.12.11 til AS Maxim på kr 29 400. Beløpet er blitt belastet kassekredittkontoen samme dag. Giroen dekker faktura for varer kjøpt 15.12.11. Fakturaen på kr 30 000 er allerede bokført.

Varer	24 000
Merverdiavgift	<u>6 000</u>
Fakturasum	<u>30 000</u>

Differansen på kr 600 er kontantrabatt.

- 9 En faktura fra Klaus Krüger AG i Bremerhaven på 8 000 euro forfalt og ble betalt over kassekreditt 30.12.11. Fakturaen ble bokført 29.11.2011 med kr 63 200 (kurs 7,90). Kursen på euro den 30.12.11 er kr 7,75 slik at kontoen (2380) er blitt belastet med kr 62 000.
- 10 En av kundene til AS Farmann, AS Nedenom & Hjem, har gått konkurs. Konkursåpningen fant sted 20.12.11. Fordringen på kr 24 000 inkl. mva. må i sin helhet anses som tapt.
- 11 Faktura fra Tryg på kr 42 000 ble betalt over kassekreditt 20.12.11.
- 12 Avgiftspliktig kontantsalg i perioden 20.12. – 31.12.11 er på kr 210 000. Pengene ble satt inn på kassekredittkontoen 31.12.11.
- 13 Mottatt fra diverse kunder i perioden 20.12. – 31.12.11: kr 175 000. Beløpene er gått inn på konto for kassekreditt.
- 14 Melding fra banken om renter på innskuddskontoene (1920).
Renter på innskuddskonto (1920)	1 000
- Renter på kassekredittkontoen er allerede bokført.
- 15 I begynnelsen av januar 2011 kjøpte bedriften kontorinventar for kr 12 500 inkl. mva. Beløpet ekskl. mva. ble debiteret konto *1250 Inventar* og kreditert konto *2400 Leverandørgjeld* med kr 12 500. Bedriften revisor, Sylfrid Skarp, ber deg å korrigere denne posteringen. På grunn av beløpets størrelse ber hun deg å debitere konto 6500 i stedet for konto 1250. Korrigeringen skal skje etter bokføringsloven regler.
- 16 Merverdiavgiftskontoene 2700 og 2710 skal gjøres opp ved at saldoene overføres til konto *2740 Oppgjørskonto merverdiavgift*.

Opplysninger til årsoppgjøret per 31.12.11:

A Mottatt kontoutdrag fra banken viser følgende saldoer per 31.12.11 på de tre bankkontoene:

Bankinnskudd (konto 1920)	31 540	Debetsaldo
Trekkinnskudd (konto 1950)	165 000	Debetsaldo
Kassekreditt (konto 2380)	308 710	Debetsaldo

Du må kontrollere at disse saldoene stemmer med dine tall.

B Opplysninger om varige driftsmidler

	Forretnings- eiendom	Biler	Inventar	Kontor- maskiner
Kostpris 1.1.11 (opprinnelig verdi)	4 000 000	800 000	300 000	200 000
Samlede av- og nedskrivninger per 1.1.11	1 600 000	360 000	75 000	92 000
Anskaffelser før desember 2011		200 000	10 000	
Foreløpig saldobalanse	2 400 000	640 000	235 000	108 000
Avskrivningsprosent per år	2	12,5	10	25
Estimert levetid	50 år	8 år	10 år	4 år

Avskrivningene regnes i prosent av kostpris (anskaffelsesverdi).

I slutten av juni ble det solgt en bil for kr 36 000 (se saldobalanse). Denne bilen hadde en opprinnelig anskaffelsesverdi på kr 160 000 og var 1.1.2011 avskrevet med i alt kr 120 000. Samtidig ble det anskaffet en ny bil for kr 200 000. Se oppstillingen ovenfor.

Saldoen på konto 6600 Vedlikehold bygning omfatter kr 210 000 i kostnader som revisor mener er en påkostning. Denne fant sted i begynnelsen av året. Revisor instruerer bedriften til å aktivere kostnaden. Påkostningen medfører høyere avskrivninger fra og med 2011.

I desember ble det anskaffet nytt datautstyr (kontormaskiner), jf. postering nr. 1 blant de bilagene som du har ført. Kontormaskiner med anskaffelseskost på kr 40 000 er fullt avskrevet per 1.1.2011.

C Det er foretatt vareopptelling per 31.12.2011. Varebeholdningen har en anskaffelsesverdi på kr 1 300 000 totalt. Opptellingen inkluderer varer som må selges til redusert pris. Anskaffelsesverdien for disse varene er kr 40 000, mens forventet salgsverdi er kr 25 000 inkl. mva. Salgskostnader utgjør 10 % av salgsverdi ekskl. mva.

- D I perioden 1.1. – 30.11. har selskapet foretatt noen kortsiktige plasseringer i aksjer. Det dreier seg om aksjer i følgende børsnoterte selskaper:

Selskap	Antall aksjer	Kostpris total	Kurs per aksje 31.12.11
Norsk Hydro	1 500	60 000	29,00
Seadrill	500	75 000	200,00
Telenor	700	57 400	96,00
SUM		192 400	

I desember kjøpte selskapet flere aksjer i Telenor. Se postering nr. 5.

Bedriften vurderer aksjene til virkelig verdi per 31.12.2011.

Det kan nevnes at selskapet **20. januar 2012** solgte 1 000 aksjer i Telenor for netto kr 104 000.

- E Ved gjennomgang av saldolistene over kunder har man funnet en kundefordring på kr 40 000 (inkl. mva.) som må anses som svært usikker. Avsetning tap på fordringer per 31.12.2011 foretas på grunnlag av denne kunden.-

- F Blant leverandørene er det to gjeldsposter i fremmed valuta:

Leverandør:	Valuta	Bokført i NOK
Helga Brüwer GmbH	Euro 8 000	62 000
John Fogerty Inc.	USD 5 000	30 000
		92 000

Valutakurser 31.12.11:

Euro 7,60
USD (US dollar) 5,80

- G Betalbar skatt for 2011 er beregnet til kr 320 000. Utsatt skattegjeld per 31.12.2011 er beregnet til kr 50 000.
- H Styret foreslår at det avsettes kr 400 000 til utbytte for 2011 dersom dette er mulig. Hvis det foreslåtte utbyttet er for stort, reduserer du utbyttet tilstrekkelig. Du skal i så fall avrunde det tillatte utbyttet nedover til hele 10 000 kroner.
- I Eventuelt restoverskudd overføres annen egenkapital.

Tilleggsopplysninger i tilknytning til analysen:

- 1 Den avgiftsfrie omsetningen er i sin helhet kontantsalg.
- 2 Av den avgiftspliktige omsetningen er 90 % kredittomsetning.
- 3 Alle varekjøp skjer på kreditt.
Inngående merverdiavgift på varekjøp i 2011 utgjør kr 3 547 500. Grunnen til at dette beløpet er noe lavere enn 25 % av årets varekjøp, er at noe av kjøpet er avgiftsfritt.

Noen forslag når det gjelder gangen i arbeidet.

- 1 Posteringer av resterende bilag for desember på eget vedlegg.
- 2 Automatisk overføring av saldoene fra kassedagbok til den tabellariske løsningen.
- 3 Foreta tabellarisk årsoppgjør. Beregninger vises.
- 4 Resultatregnskap for 2010 og 2011 og balanse per 31.12.2010 og 31.12.2011 stilles opp i henhold til regnskapslovens bestemmelser.
- 5 Fullstendige lønnsomhetsanalyser for bedriften.
- 6 Balanseanalyse (likviditet, finansiering og soliditet).
- 7 Du bør legge vekt på kommentarer samt å notere deg henvisninger til regnskapsloven og NRS. Det er viktig å vise alle beregninger til posteringene og det tabellariske oppgjøret i selve caseløsningen.
- 8 Hvis du gjør forutsetninger, er det viktig at du noterer deg disse. Forutsetninger må selvfølgelig ikke være i konflikt med oppgaveteksten eller lover og forskrifter.

På de neste sidene følger resultatregnskapet for 2010 samt balansen per 31.12.2009 og per 31.12.2010.

I praksis står alltid det siste regnskapsåret i venstre kolonne og fjorårets tall til høyre.

Balanse per 31.12	2011	2010	2009
<i>EIENDELER</i>			
<i>Anleggsmidler</i>			
Varige driftsmidler			
Forretningseiendom		2 400 000	2 440 000
Biler, inventar, ktr.-maskiner etc		773 000	850 000
Sum anleggsmidler		3 173 000	3 290 000
<i>Omløpsmidler</i>			
Varebeholdning		1 425 000	1 300 000
Kundefordringer		1 315 600	1 138 900
Andre fordringer		10 000	
Kortsiktige aksjer			60 000
Kontanter og bankinnskudd		412 600	198 050
Sum omløpsmidler		3 163 200	2 696 950
SUM EIENDELER		6 336 200	5 986 950
<i>EGENKAPITAL OG GJELD</i>			
<i>Egenkapital</i>			
Aksjekapital		1 000 000	1 000 000
Annen egenkapital		822 550	804 439
Sum egenkapital		1 822 550	1 804 439
<i>Gjeld</i>			
Utsatt skattegjeld		85 000	60 000
Sum avsetning for forpliktelser		85 000	60 000
Pantelån		1 750 000	1 605 000
Sum langsiktig gjeld		1 750 000	1 605 000
Kassekreditt		504 398	558 231
Leverandørgjeld		860 400	885 100
Betalbar skatt		21 000	
Skyldig offentlige avgifter		596 752	533 580
Utbytte		100 000	
Annen kortsiktig gjeld		596 100	540 600
Sum kortsiktig gjeld		2 678 650	2 517 511
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		6 336 200	5 986 950

Resultatregnskap	2011	2010
Driftsinntekter		21 565 000
Andre driftsinntekter		9 000
Sum driftsinntekter		21 574 000
Varekostnader		13 572 755
Lønn, feriepenger og arb.g.avgift		6 465 859
Avskrivninger		230 000
Andre driftskostnader		1 059 875
Sum driftskostnader		21 328 489
Driftsresultat		245 511
Renteinntekter		10 000
Andre finansinntekter		24 500
Rentekostnader		112 400
Andre finanskostnader		3 500
Resultat finansposter		-81 400
Resultat før skatt		164 111
Skattekostnad		46 000
Årsresultat		118 111
Styrets forslag til disponering		
Avsatt utbytte		100 000
Overført annen egenkapital		18 111
		118 111

Noen nøkkeltall for 2009 og 2010

AS Farmann har utarbeidet et utvalg nøkkeltall for 2010. I tillegg er det beregnet enkelte nøkkeltall for 2009. Disse oppgis nedenfor. *Noen* av tallene lar seg kontrollere. Enkelte tall er det ikke mulig å kontrollere. Det er opp til deg å supplere bedriftens beregninger for 2010 – og å beregne tilsvarende nøkkeltall for 2011.

	2010	2009
Arbeidskapital	484 550	179 439
Arbeidskapital i prosent av omsetningen	2,2 %	2,1 %
Arbeidskapital i prosent av varer	34,0 %	13,8 %
Bruttofortjeneste i prosent	37,1 %	37,5 %
Dekningsgrad	37,1 %	37,5 %
Egenkapitalprosent	28,8 %	30,1 %
Egenkapitalrentabilitet	9,0 %	11,5 %
Finansieringsgrad 1	0,87	0,95
Finansieringsgrad 2	1,18	1,07
Gjeldsgrad	2,48	2,32
Kreditt-tid kunder (hele dager)	18	22
Kreditt-tid leverandører (hele dager)	19	21
Lagringstid for varelageret (hele dager)	37	40
Likviditetsgrad 1	1,18	1,07
Likviditetsgrad 1 (korts. gjeld ekskl. kassekreditt)	1,45	1,38
Likviditetsgrad 2	0,65	0,55
Likviditetsgrad 2 (korts. gjeld ekskl. kassekreditt)	0,80	0,71
Likviditetsreserve i prosent av driftsinntekter	4,2 %	
Rentedekningsgrad	2,5	
Totalkapitalrentabilitet	4,5 %	
- Resultatgrad	1,3 %	
- Kapitalens omløpshastighet	3,5	

Del 2   **Kontantstrømoppstilling**

AS Falkensten Industrier er nettopp ferdig med årsregnskapet for 2011 og trenger din hjelp med å utarbeide kontantstrømoppstilling for 2011. I tillegg til balanse og resultatregnskapet finner du nødvendige tilleggsopplysninger etter regnskapstallene. Du kan selv velge om du vil bruke den direkte eller indirekte metoden for kontantstrømoppstilling.

Bruk vedlegg til Del 2 når du løser denne oppgaven.

Balanse 31.12.	Noter	2011	2010
EIENDELER			
<i>Anleggsmidler</i>			
Driftsbygninger		4 400 000	4 600 000
Biler, inventar etc.		1 201 600	1 015 000
Sum anleggsmidler		5 601 600	5 615 000
<i>Omløpsmidler</i>			
Varebeholdninger	1	1 592 000	1 750 000
Kundefordringer		1 411 250	1 158 900
Andre fordringer		26 000	0
Kortsiktige aksjer		342 000	45 000
Bankinnskudd og kontanter		1 221 830	1 060 000
Sum omløpsmidler		4 593 080	4 013 900
SUM EIENDELER		10 194 680	9 628 900
EGENKAPITAL OG GJELD			
<i>Egenkapital</i>			
Aksjekapital		3 600 000	3 000 000
Overkursfond		300 000	0
Annen egenkapital		974 527	475 000
Sum egenkapital		4 874 527	3 475 000
<i>Gjeld</i>			
Utsatt skattegjeld		175 000	250 000
Sum avsetning for forpliktelse		175 000	250 000
Banklån		2 460 000	2 850 000
Sum langsiktig gjeld		2 460 000	2 850 000

Leverandørgjeld		1 024 480	1 333 000
Betalbar skatt		385 000	221 000
Skyldige offentlige avgifter	2	620 793	580 000
Utbytte		200 000	500 000
Påløpt ferielønn		454 880	419 900
Sum kortsiktig gjeld		<u>2 685 153</u>	<u>3 053 900</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		<u>10 194 680</u>	<u>9 628 900</u>

Resultatregnskap	2011
Salgsinntekter	23 131 400
Gevinst ved salg bil	<u>15 000</u>
Sum driftsinntekter	<u>23 146 400</u>
Beholdningsnedgang ferdige varer	205 000
Råvarekostnad	14 402 140
Lønn og sosiale kostnader.	6 085 728
Avskrivninger	386 400
Diverse driftskostnader	964 410
Tap på fordringer	<u>24 000</u>
Sum driftskostnader	<u>22 067 678</u>
Driftsresultat	<u>1 078 722</u>
Renteinntekter	10 750
Mottatt utbytte	10 500
Verdiøkning aksjer	21 800
Rentekostnader	<u>112 445</u>
Netto finansposter	<u>- 69 395</u>
Resultat før skatt	1 009 327
Skattekostnad	309 800
Årsoverskudd	<u>699 527</u>
Disponering	
Avsatt utbytte	200 000
Overført annen egenkapital	499 527

---

 699 527

Note 1*Varebeholdninger*

Råvarelager	272 000	225 000
Ferdigvarelager	1 320 000	1 525 000
	<hr/>	<hr/>
	1 592 000	1 750 000

Note 2*Offentlig avgifter*

Skattetrekk	147 000	136 000
Arbeidsgiveravgift	184 693	168 500
Merverdiavgift	289 100	275 500
	<hr/>	<hr/>
	620 793	580 000

Tilleggsopplysninger:

- 3 Andre fordringer 31.12.2011 på kr 26 000 er forskuddsbetalte driftskostnader for 2012.
- 4 Selskapet har kjøpt kortsiktige aksjer i 2011. Det er ikke solgt aksjer i samme periode.
- 5 Av avskrivningene gjelder kr 200 000 driftsbygningen.
- 6 Det er anskaffet biler, inventar etc. for kr 395 000 i 2011. Bortsett fra salg av en bil er det ikke solgt anleggsmidler siste år.
- 7 Økningen i aksjekapital og overkursfond skyldes en kontantemisjon. Denne emisjonen fant sted i oktober. Beløpet er innbetalt i sin helt. Hensikten med emisjonen var å styrke likviditeten med tanke på relativt betydelige investeringer i 2012.

Finansiering og soliditet

Egenkapital 31.12.	2 178 289	1 822 550	1 804 439
Totalkapital 31.12.	6 864 900	6 336 200	5 986 950
Gjeld	4 686 611	4 513 650	4 182 511
Omløpsmidler	3 524 400	3 163 200	2 696 950
Kortsiktig gjeld	2 961 611	2 678 650	2 517 511
Anleggsmidler	3 340 500	3 173 000	3 290 000
Langsiktig finansiering	3 903 289	3 657 550	3 469 439
Resultat før skatt + rentekostnader	1 140 089	276 511	
Rentekostnader	99 500	112 400	
Varebeholdning	1 278 000	1 425 000	1 300 000

Nøkkeltall

Egenkapitalprosent	31,7 %	28,8 %	30,1 %
Arbeidskapital	562 789	484 550	179 439
Arbeidskapital i prosent av varer	44,0 %	34,0 %	13,8 %
Gjeldsgrad	2,15	2,48	2,32
Finansieringsgrad 1	0,86	0,87	0,95
Finansieringsgrad 2	1,19	1,18	1,07
Rentedekningsgrad	11,5	2,5	

Likviditet

Omløpsmidler	3 524 400	3 163 200	2 696 950
Kortsiktig gjeld	2 961 611	2 678 650	2 517 511
Kortsiktig gjeld ekskl. kassekreditt	2 961 611	2 174 252	1 959 280
Mest likvide omløpsmidler	2 246 400	1 738 200	1 396 950
Omsetning	24 628 000	21 565 000	
Kreditsalg 90 %	22 142 610	19 192 850	
Kreditsalg inkl. mva.	27 678 263	24 530 000	

Varekostnad	15 136 105	13 572 755	
Kredittkjøp inkl. mva.			
Gjennomsnittlig kundefordringer	1 381 400	1 227 250	
Gjennomsnittlig leverandørgjeld	883 975	872 750	
Gjennomsnittlig varebeholdning	1 351 500	1 362 500	
Kontanter og bankinnskudd	505 500	412 600	198 050
Kortsiktige investeringer	258 700		60 000
Ubenyttet kassekreditt	1 000 000	495 602	441 769
Likviditetsreserve	1 764 200	908 202	699 819

Varekostnad	15 136 105	13 572 755	
Beholdningsendring	-147 000	125 000	
Varekjøp	14 989 105	13 697 755	
Inngående merverdiavgift	3 547 500	3 218 972	
Kredittkjøp inkl. mva	18 536 605	16 916 727	

Nøkkeltall

Likviditetsgrad 1	1,19	1,18	1,07
Likviditetsgrad 2	0,76	0,65	0,55
<i>Kassekreditt holdes utenom korts.gjeld</i>			
Likviditetsgrad 1	1,19	1,45	1,38
Likviditetsgrad 2	0,76	0,80	0,71
Arbeidskapital	562 789	484 550	179 439
Arbeidskapital/omsetning	2,3 %	2,2 %	
Likviditetsreserve/omsetning	7,2 %	4,2 %	
Lagringstid varebeholdning	33	37	
Kredittid kunder	18	18	

Kredittid leverandører	17	19	
Lønnsomhet			
Resultat før skatt	1 040 589	164 111	
Resultat før skatt + rentekostnader	1 140 089	276 511	
Gjennomsnittlig egenkapital	2 000 420	1 813 495	902 220
Gjennomsnittlig totalkapital	6 600 550	6 161 575	2 993 475
Driftsinntekter	24 628 000	21 565 000	
Dekningsbidrag	9 491 895	7 992 245	
Egenkapitalrentabilitet	52,0 %	9,0 %	
Totalkapitalens rentabilitet	17,3 %	4,5 %	
Resultatgrad	4,6 %	1,3 %	
Kapitalens omløpshastighet	3,73	3,50	
Dekningsgrad	38,5 %	37,1 %	
Faste kostnader	8 489 684	7 868 134	
Nullpunktomsætning	22 027 629	21 230 119	
Sikkerhetsmargin	2 600 371	334 881	
Sikkerhetsmargin i prosent	10,6 %	1,6 %	